

1.2.3. Розвиток уваги молодшого школяра

Особливості уваги **молодшого школяра** залежать від розвитку його **нервової системи**. Зміна процесів збудження та гальмування у корі великих півкуль у молодших школярів відбувається швидко. Цим пояснюється те, що діти цього віку дуже чутливі до зовнішніх вражень, легко звертають увагу на кожний подразник. Тому нове джерело збудження, яке виникає в корі мозку, спонукає дитину відволікатися од того, на чому вона зосереджена. Відбувається нестійкість уваги, безпосереднє переключення її з одного предмета на інший.

Цьому сприяє й досить розвинутий **орієнтувальний рефлекс**.

Дитяча вразливість веде до того, що **увага молодшого школяра виникає завдяки образному, наочному, яскравому навчальному матеріалу та емоційності викладання цього матеріалу**.

Одна із **загальних особливостей уваги** молодшого школяра – це здатність легше зосереджуватися на предметах зовнішнього світу, ніж на власних думках та уявленнях.

Концентрація уваги молодшого школяра може бути достатньо інтенсивною, особливо під час виконання цікавих завдань. Але стійкість уваги ще недостатньо розвинута. Іноді незначний подразник зовнішнього середовища веде до відволікання уваги.

Обсяг уваги, який здебільшого залежить від минулого досвіду людини, у молодшого школяра ще не дуже великий. Діти цього віку не завжди здатні утримувати в полі зору декілька об'єктів.

Розподіл уваги теж незначний, але він розвивається за перші роки навчання дітей.

Переключення уваги як процес перебуває у стадії розвитку в перші роки навчання.

Загальна **нестійкість** уваги веде до виявів неуважності в діяльності молодшого школяра.

У молодшому шкільному віці обидва **види уваги (мимовільна та довільна) потребують розвитку**. Увага розвивається через спеціаль-

ні психологічні вправи, які може використовувати у своїй роботі і психолог, і вчитель молодших класів.

У початковій школі продовжує розвиватися довільна увага дитини. Дослідження Г. Понарядова виявило, що діти з різною успішністю у 1-4 класах розвиваються по-різному.

У встигаючих учнів увага розвинена краще, ніж у невстигаючих учнів. Значно краще розвинена довільна увага.

Довільна увага у молодшому шкільному віці розвивається разом із розвитком відповідальності у ставленні до навчання та з розвитком позитивних мотивів навчання. Можливості вольової регуляції уваги у молодшому шкільному віці обмежені. Дитина не може заставити себе вчитися вольових зусиль, вона може зосереджено працювати лише під впливом близької мотивації (одержати високий бал, щоб заслужити подяку вчителя або батьків). Виховання у молодших школярів далекої мотивації довільної уваги повинно відбуватися відповідно до вікових особливостей дітей, шляхом зв'язку декількох близьких намірів.

Індивідуальні властивості особистості молодших школярів істотно впливають на характер уваги. Так, у дітей сангвінічного темпераменту неухважність здебільшого виявляється у гіперактивності. Сангвінік рухливий, безпосередній у виявах, товариський. Відповіді таких дітей на уроках свідчать більше на користь їхнього спілкування з класом.

Флегматики та меланхоліки більш пасивні, тому здаються неухважними. Але насправді, вони зосереджені на предметі, який вивчають, про що свідчать їхні ґрунтовні відповіді на запитання вчителя.

Холерики дуже активні й іноді дійсно неухважні, вони не можуть довго концентрувати увагу на одному об'єкті, не досить серйозно ставляться до навчання, надто збудливі.